

Tehnologii digitale în cercetarea științifică din domeniul toponimiei. Laboratorul digital de toponimie

Daniela Butnaru*, Codrin Dinu Vasiliu**

Keywords: *digital technologies; toponymy; research; Digital Laboratory of Toponymy*

1. Introducere

Umberto Eco nu este singurul care a definit clar proiectul cercetării, ca fiind centrat pe instituția autorului – autoritate eponimă care, atunci, dădea numele instituției scriiturii. Un gând care ne cam lipsește în momentul de față, timp definit epistemologic, mai curând, printr-un funcționariat al cunoașterii.

Pe de altă parte, Umberto Eco a fost unul dintre cei mai interesanți cărturari pe care i-a avut secolul trecut. Cărturar în sensul de muncitor exeget al textului, dar înțeles, totodată, și ca prieten al cărții. Astfel, în plin modernism, în plin post-modernism, în plin postumanism, Umberto Eco a avut unele dintre cele mai puternice poziții cu privire la problema discursului, a înscrisului și a scriiturii.

Și tocmai el amintește, la un moment dat, o întâmplare anecdotică privind relația sa personală cu clivajul dintre cultura digitală și cultura materială a cărții. Povestește despre diferența dintre a căuta o carte într-o bibliotecă și a căuta o referință pe internet. Zicea că, la un moment dat, pentru a construi textul unei conferințe, a avut nevoie să identifice câteva ocurențe ale imaginii Ierusalimului în textul lui Toma de Aquino. Și zece sau 15 indexări, pe care le-ar fi găsit în bibliotecă, ar fi fost suficiente pentru fundamentarea cercetării. Firului narativ al exercițiului speculativ îi erau suficiente aceste 15 borne indicatoare. În schimb, în momentul în care a încercat internetul și a găsit 11 000 de referințe cu privire la același subiect, s-a simțit derutat, dacă nu chiar pierdut (Coppock 1995). Și era într-o perioadă de început a webului. Acum ar găsi aproape 150 000 000 de referințe cu privire la Ierusalim (în limba engleză) sau vreo 400 000 de referințe încrucișate (Toma de Aquino și Ierusalim, tot în engleză). Deruta devine factorială. După cum ar spune Michael Patrick Lynch (2017), „știm mai mult, înțelegem mai puțin”. Ce poți face cu 400 000 de

* Institutul de Filologie Română „A. Philippide” – Filiala din Iași a Academiei Române, Iași, România.

** Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane” – Filiala din Iași a Academiei Române, Iași, România.

referințe? Cum poți să le ierarhizezi? Cum poți să le așezi în lanțul trofic al relevanței științifice?

Într-o astfel de situație, dacă decizi să iei în considerare datele, ești obligat să intervii cu instrumente mult mai puternice, care îți oferă posibilitatea intervențiilor de tip statistic. Datele de mari dimensiuni, *Big Data* cum li se mai spune, nu sunt operabile decât cu ajutorul susținut al instrumentelor de formalizare și analiză. Hermeneutica devine o chestiune de modelare, operabilă cu ajutorul unor ustensile cum ar fi inteligența artificială (*artificial intelligence*), culegerea automată de date (*data mining* sau *text grabbing*) sau mașinile de învățare digitală automată (*machine learning*). *R*, *Python*, *TensorFlow*, *GIS*, *Cloud Computing*, *platforma*, *portalul* sunt instrumente digitale care intră din ce în ce mai mult în vocabularul cercetării, chiar și în domeniul umanioarelor. Și aceste instrumente se ocupă, în principal, cu procesarea și expunerea automată a unui volum impresionant de date.

Astfel de tehnologii se află acum într-o perioadă de dezvoltare și rafinare impozantă. Și, cu ajutorul lor, poți identifica o suprafață de semnificare a datelor prin corelarea lor automată sau semiautomată deși, de cele mai multe ori, nici nu prea te întâlnești cu informația ca atare. Ea devine un obiect teoretic virtual, definit de caracteristici formale, ajustabile la nivel algoritmic. Este o practică de cunoaștere frecventă în vremurile noastre și utilizările ei nu sunt de ignorat. Dar e și o situație care ține de uitarea practicilor clasice de înțelegere, practici care țin de o antropologie biologică a lecturii și interpretării, nu de o antropologie digitală a operării datelor.

Pe de altă parte, pentru că veni vorba despre antropologia subiectului considerat ca unitate biologică a lecturii, credem că există destule persoane printre noi care exprimă o sensibilitate aparte în momentul în care ne regăsim într-o relație materială cu o carte, cu un creion, cu un instrument de fixare a scriiturii cu mâna. Nu știm dacă mai folosim penița, oricum ar fi ea, pană sau stilou, dar știm sigur că ne entuziasmăm atunci când o vedem. E măcar o chestiune de muzeu, de tradiție, de fixare a unei moșteniri sau pur și simplu de entuziasmul colecționarului. E o melancolie a subiectului cunoscător, ancorat în instrumentele formate după chipul și asemănarea sa.

Așadar, avem a face cu două situații aparent ireconciliabile, atât la nivel cultural, cât și la nivel istoric.

Pe de o parte, o lume digitală aproape infinită, fără repere foarte eficiente pentru interpretul clasic. Și, pe de altă parte, un univers newtonian al practicilor epistemice, în care realitatea a suferit destule intervenții de punere în ordine, în vederea unei utilizări directe, nemediate digital. O lume definită de o semantică digitală și o lume definită de o semantică factuală (materială). În lumea digitală, lăsăm să intervină instrumente de decizie cantitativă pe un teritoriu de explorare calitativă și, în lumea materială clasică, ne inhibă relația tradițională cu scriitura și înscrisurile. Este o situație existențialistă, dar nu la

nivelul individului, ci la nivelul ecosistemului de cercetare. Răspunsul potrivit căruia incompatibilitatea ar fi în strânsă legătură cu impactul inautenticității tehnologiilor este unul fie profund ideologic, fie profund sentimental. Și nu funcționează decât ca teorie critică culturală. Nu are relevanță la nivelul întregului ecosistem de cercetare.

Atunci de unde reiese această incompatibilitate pe care, după cum se vede, o resimțim chiar și ideologic? Explicația noastră, în această situație, este mai mult decât surprinzătoare. Ni se întâmplă toate acestea pentru că am renunțat să ne implicăm în proiectul de ajustare a digitalului și non-digitalului. Și efectele devin imediat vizibile. Pe de o parte, lumea nouă intervine în lumea veche fără operații de integrare. Pe de altă parte, lumea veche se ascunde în spatele unor rețineri culturale și dezvoltă un comportament defensiv, rezilient chiar.

Nu suntem în stare să recuperăm și să tezurizăm o tradiție a instituției scriiturii pentru că refuzăm să facem pactul digital. Astfel, ne găsim în fața riscului ca istoria clasică a discursului material să se dilueze, ușor, ușor, cu dispariția fiecăruia dintre noi. Nu facem negocierea cu noua revoluție, nu ne adaptăm la morfologia și sintaxa digitală în baza cărora am putea să tezurizăm, o dată pentru totdeauna, artefactele discursive și acest lucru s-ar putea să producă efecte nedorite.

Revenind, tot Umberto Eco spunea că foarfeca, bicicleta și cartea nu se vor modifica niciodată prea mult. Și nici nu vor dispărea. Ele sunt chiar conceptele tehnologice ale unor funcții la care antropologia noastră nu va renunța. La fel, la nivelul ecosistemelor de cercetare, există, din punct de vedere comportamental, o serie de constante, valori sau unități stabile tocmai datorită caracterului lor structural. Acestea ar putea fi nodurile pentru pactul digital.

2. Digital, non-digital în cercetarea științifică

Ecosistemul de cercetare prezintă toate caracteristicile necesare pentru a face pactul digital. Este un sistem generat în mod dinamic de activitatea de cercetare, deține o componentă importantă de management al datelor, este într-o interacțiune permanentă cu beneficiarii direcți și indirecti, este un sistem caracterizat printr-o democrație cvasiuniversală și este, totodată, un sistem cu un aparat intern de autoreglare, rafinare și evoluție, bazat pe practici, norme și obiceiuri cu grad ridicat de predictibilitate.

Cu toate acestea, încă există destulă reticență față de integrarea noilor tehnologii. Și motivele sunt sociale, psihologice, ideologice sau țin chiar de politicile locale, de la nivelul sistemului. Deși cercetarea științifică se află în avangarda evoluției cunoașterii, este încă destul de răspândit atașamentul față de modelele și metodele tradiționale în proiectele individuale sau instituționale de producție și distribuție a cunoașterii.

Dincolo de aceste reticențe, în Academia Română, Filiala Iași, în cadrul Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, au fost deja dezvoltate proiecte

digitale importante, în domeniul filologiei. Printre acestea, putem aminti proiectele și rezultatele colegilor lexicografi, care au făcut progrese evidente în procesul de informatizare atât a surselor bibliografice care stau la baza redactării *Dicționarului [Tezaur] al limbii române*, a vechilor volume din acest dicționar, cât și a redactării următoarei ediții (vezi proiectele *eDTLR. Dicționarul-tezaur al limbii române în format electronic* și *CLRE. Corpus lexicografic românesc esențial. 100 de dicționare din bibliografia DLR alinate la nivel de intrare și la nivel de sens*¹) sau ale colegilor dialectologi (*Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB)*²). Din punct de vedere structural, toate aceste proiecte au putut fi dezvoltate tocmai datorită caracteristicilor specifice ale ecosistemelor de cercetare, prezentate mai sus.

În anul 2017, în cadrul aceluiași institut, printr-o colaborare interdisciplinară³, a fost realizat **Laboratorul digital de toponimie (LDT)**⁴, ca platformă digitală pentru proiectele de cercetare în domeniul toponimiei, din Filiala Iași a Academiei Române. Din punct de vedere structural digital, LDT a fost gândit în funcție de caracteristicile generale ale ecosistemului de cercetare, dar a fost orientat de câteva caracteristici specifice domeniului toponimiei. Proiectul pornește de la simpla ipoteză că cercetarea din domeniul toponimiei primește aceste determinații generale, date de ecosistemul de cercetare în ansamblul său, dar intervine în această chestiune și cu anumite particularități. Prezentăm în cele ce urmează cele mai importante aspecte care țin de sistemul de cercetare în toponimie și care pot constitui pârgghiile pentru modelarea digitală.

1. În primul rând, datele cercetării toponimice au un grad ridicat de specificitate, atât din punct de vedere cultural, cât și din punct de vedere științific. Toponimia nu este una dintre acele științe care își definesc greu domeniul de activitate. Nu operează cu un obiect de activitate vag definibil. Este relativ ușor să precizezi ce intră și ce nu intră în zona de cercetare. Nu ca, de exemplu, în situația arheologiei, unde, în relație cu istoria, apar suprapuneri pentru care paternitatea este dificil de precizat. Din acest punct de vedere, în modelarea digitală, se pot asigura ușor condițiile de centralizare a sistemului digital prin proceduri specifice.

2. Apoi, toponimia operează, în general, cu date obținute sau fundamentate prin metode de referențiere, cu grad ridicat de codificare. Atestarea este o astfel de metodă, care, din punctul de vedere al epistemologiei cercetării, repre-

¹ Detalii despre aceste proiecte se găsesc în lucrări precum Gabriela Haja, Elena Dănilă, Corina Forăscu, Bogdan-Mihai Aldea, *Dicționarul limbii române (DLR) în format electronic. Studii privind achiziționarea*, Iași, Editura Alfa, 2005; Elena Dănilă, *Despre necesitatea realizării unui corpus lexicografic românesc esențial*, în „Philologica Jassyensia”, an VI, nr. 2 (12), 2010, p. 41–49 ș.a.

² <http://www.philippide.ro/alab/>.

³ Colaborarea a avut loc între Institutul de Filologie Română „A. Philippide” (Departamentul de toponimie), Institutul de Cercetări Economice și Sociale (Departamentul de Tehnologii Digitale Discursive) și grupul de cercetare RDRP (Rural Development Research Platform).

⁴ <http://toponimie.rdrp.ro/>.

zintă, în anumite cazuri, un instrument de identificare a unei referințe pentru validarea ipotezei etimologice. În acest context metodologic, codurile de formulare a definițiilor toponimice sunt coduri specializate, care par destul de complicate pentru publicul nefamiliarizat. În unele dicționare, definițiile nu sunt formulate narativ, ci prin metode specifice de formalizare. În discursul toponimic, există un anumit ermetism și acest lucru devine vizibil atunci când o persoană nefamiliarizată cu codurile de referențiere deschide un dicționar toponimic. Din acest punct de vedere, LDT poate constitui și un instrument de codificare specifică cercetării toponimice, dar și o zonă de narativizare a definițiilor toponimice pentru a permite un acces mai facil publicului larg.

3. Toponimia este și o știință care are strânse legături cu geografia. Sau, mai bine spus, poate constitui diferența specifică a genului cercetării geografice. Este o știință care se deplasează pe suprafața geografică de semnificare, deși interesul ei fundamental este cel lingvistic. Ar fi profitabil atât pentru cercetători, cât și pentru lectori, prezența unor hărți în lucrările de toponimie, cu indicarea numelor de locuri în ansamblul socio geografic analizat, pentru a se putea urmări mai ușor situația de pe teren, amplasarea obiectelor denumite, formarea câmpurilor toponimice⁵ etc.

4. Dar tot toponimia este și o știință socială, orientată și normativizată de sistemul și istoria comportamentului social. În spatele referențierilor toponimice, există un întreg context social. Fiecare toponim este fundamentat de o narațiune ancorată social. Din acest punct de vedere, toponimia operează cu date hyper-textuale. Oricare ar fi definiția corectă a vectorului comportamentului său interpretativ (context, intertext, socio-text, istorio-text), toponimia lucrează în această transversalitate hyper-textuală.

După cum am precizat deja, acestea sunt doar câteva particularități ale cercetării toponimice. Și tocmai aceste particularități oferă un grad ridicat de modularitate și integrare digitală. Caracteristicile structurale și problemele epistemologice specifice toponimiei produc, astfel, atât oportunitatea, cât și necesitatea integrării digitale.

În continuare, ne propunem să prezentăm ce înseamnă, din punctul nostru de vedere, modelarea și integrarea digitală, necesare pentru construcția LDT. Credem că este de la sine înțeles faptul că noua cultură digitală impune un proiect generalizat de digitizare, de modelare și integrare a datelor științifice obținute prin metode non-digitale. În acest context, modelarea digitală, în cazul unui proiect de integrare digitală a cercetării din domeniul toponimiei, ar reprezenta acea intervenție de aliniere a informației la protocolul impus de

⁵ Pentru noțiunea de câmp toponimic și aplicații ale acestei teorii dezvoltate de cercetătorul ieșean Dragoș Moldovanu, vezi Dragoș Moldovanu, *Principii ale lexicografiei toponimice*, în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, XXIII, 1972, și Dragoș Moldovanu, *Teoria câmpurilor toponimice (cu aplicație la câmpul hidronimului MOLDOVA)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2010.

sistemele specifice bazelor de date. Integrarea, pe de altă parte, reprezintă și introducerea în sistemul obținut a bazelor de date din circuitele informaționale digitale complexe, mixte (digitale și non-digitale) sau de mari dimensiuni. În același timp, modelarea și integrarea oferă funcții noi discursului științific: dinamism, modularitate, referențiere extinsă și așa mai departe.

Trecerea la noul instrumentar digital, în pactul digital, este motivată și de dificultățile de care se lovesc vechile metode de înscriere a informației rezultate din activitatea de cercetare. Un exemplu îl constituie problema cu care se confruntă institutele de filologie (și nu numai) din lumea academică românească: datele cercetării, obținute în perioada clasică a cercetării filologice, dar și foarte recent, se păstrează acum pe format non-digital (hârtie, film, bandă magnetică) și prezintă un risc ridicat de deteriorare sau pierdere efectivă. Totodată, datele au un caracter static și nu pot fi introduse în sisteme analitice comparative cu rezultate în timp real. Mai mult decât atât, cercetarea nu poate opera volume mari de date pentru a fundamenta material ipotezele formulate. În această situație, legătura dintre cercetarea fundamentală și cercetarea aplicativă este greu de dezvoltat.

În același timp, necesitatea unei reconstrucții digitale a mediului de cercetare și comunicare în toponimie este motivată și de un argument care ține de economia CDI (Cercetare Dezvoltare Inovare): finanțările oferite pentru proiectele care operează cu baze de date impun utilizarea unor instrumente digitale din ce în ce mai complexe.

Există deja în România câteva proiecte de digitizare în domeniul umanioarelor, cum ar fi *Biblioteca digitală a Bucureștilor*, găzduită pe www.digibuc.ro, în trecut www.dacoromanica.ro, unde se găsesc și cărți esențiale pentru cercetarea toponimică (*Marele dicționar geografic al României* realizat de Ioan Lahovari, C.I. Brătianu și Grigore G. Tocilescu și publicat în perioada 1898–1902, *Dicționarul geografic al Bucovinei* apărut sub semnătura lui Em. Grigorovitză în 1908, *Dicționar onomastic românesc* de N.A. Constantinescu, colecțiile *Documente privind istoria românilor* și *Documenta Romaniae Historica*, cărți de lingvistică, istorie, geografie etc.), biblioteca digitală realizată de Institutul Național al Patrimoniului (<http://www.cimec.ro/Baze-date-online.html>), conținând numeroase lucrări profitabile și pentru toponimiști, sau un proiect mai complex, care depășește etapa de scanare a lucrărilor și plasarea acestora în mediul virtual, ediția digitală a *Lexiconului de la Buda* (<http://www.bcucuj.ro/lexiconuldelabuda>) ș.a.

În ceea ce privește situația din cadrul Departamentului de toponimie al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, trebuie precizat faptul că, pe lângă cărți și reviste de specialitate (de onomastică românească și străină, istoria limbii române, dialectologie și fonetică, geografie și istorie, volume cu documente), avem la dispoziție și un bogat material inedit. De-a lungul timpului, cercetătorii toponimiști, împreună cu câțiva colegi de la Departamentul de dialectologie, au reușit să adune diverse tipuri de material toponimic, o mare

parte a acestuia fiind păstrată în arhiva Departamentului de toponimie. Astfel, dispunem de:

- a) numeroase fișe de documentare istorică privind localități din provincia istorică Moldova;
- b) un fișier de entopice extrase din studii de lingvistică, dicționare sau din anchete toponimice;
- c) un număr impresionant de caiete cu răspunsuri la *Chestionarul dialectal (nume de locuri și de persoane, terminologia meseriilor, a viticulturii și pomiculturii etc.)*, ce conțin și date toponimice prețioase;
- d) caiete cu răspunsuri obținute la *Chestionarul toponimic și entopic general* (Moldovanu 1978), folosit în cadrul desfășurării unor anchete toponimice directe în bazinele hidrografice ale Moldovei, Troțușului, Bistriței, Neamțului ș.a.; aceste caiete de anchetă cuprind informații despre entopice și toponime, sintaxa toponimelor, localizarea obiectelor desemnate de toponime și, uneori, etimologia numelor de locuri sau informații care ajută la stabilirea acesteia;
- e) hărți la scara 1:25000 realizate de Direcția topografică militară în 1961–1962 care conțin unele nume de locuri. Câteva dintre aceste hărți au fost completate cu foarte multe toponime în cursul unor anchete toponimice directe realizate de membri ai departamentului de toponimie din Iași;
- f) fișe cu antroponime din arhiva personală a dialectologului Ioan Florea și altele.

Toate acestea au caracter de patrimoniu și ar trebui introduse în proiectul de digitizare pentru a evita pierderea informației și pentru a facilita folosirea judicioasă a acestui material. Trebuie să amintim, fiind la ceas aniversar pentru Institutul nostru, că cercetarea toponimiei a constituit unul dintre mijloacele prin care se dorea îndeplinirea scopului înființării Institutului de Filologie Română din Iași: „Scopul Institutului este studierea tuturor produselor sufletești ale poporului românesc de pretutindenii, în primul rând limba, civilizația morală și cea materială”, iar pentru aceasta se avea în vedere colectarea, „prin anchete la fața locului, corespondenți, călătorii etc., [a] materialul lingvistic, folcloristic și etnografic actual”, „o atenție deosebită” urmând să se acorde toponimiei și antroponimiei” (cf. *Statutele Institutului*: f. 46–48).

3. Laboratorul digital de toponimie

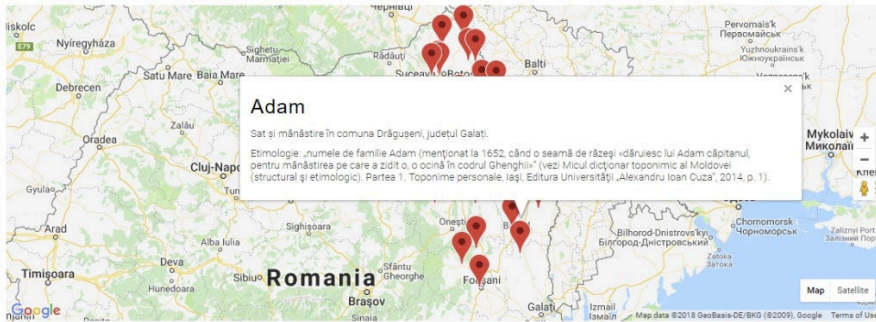
În încheiere, dincolo de această trecere critică în revistă a pactului digital, cu precădere în domeniul toponimiei, dorim să vă prezentăm proiectul nostru: Laboratorul digital de toponimie⁶.

⁶ După cum am mai precizat, proiectul este realizat în cadrul grupului interdisciplinar de cercetare RDRP (Rural Development Research Platform) și este rezultatul colaborării dintre Departamentul de Toponimie (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Filiala din Iași a Academiei Române), Departamentul pentru Tehnologii Digitale Discursive și Colectivul de

Harta Virtuală A Toponimelor Din Moldova (România)

Tip de toponime Judet Sortează alfabetic

Apply

Tabel Toponime

Tip de toponime Judet Sortează alfabetic

Apply

LDT reprezintă un proiect de dezvoltare a cercetării științifice în domeniul toponimiei românești, cu ajutorul tehnologiilor digitale specifice activității de cercetare. LDT este o structură digitală de tip platformă orientată web, cu nivel ridicat de integrare. Proiectul nostru este conceput să se desfășoare în mai multe etape:

- 1) Construcția unei pagini web ca suport de centralizare a aplicațiilor platformei;
- 2) Modelarea digitală a datelor și livrabililor rezultate din cercetarea toponimică desfășurată la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”;
- 3) Digitalizarea și integrarea pe platformă a datelor;
- 4) Dezvoltarea instrumentelor de colaborare și lărgirea comunității platformei;
- 5) Dezvoltarea de aplicații digitale necesare în activitatea de cercetare;
- 6) Integrarea platformei în mediul digital extins și în mediul non-digital.

În momentul de față, proiectul se află în faza a treia.

Obiective specifice ale acestui proiect sunt stabilite în legătură cu toate dimensiunile modelării și integrării digitale (tehnologice, culturale, epistemologice, științifice) și constau în dezvoltarea cercetării fundamentale în toponimie, dezvoltarea cercetării aplicative în domeniul tehnologiilor digitale de asis-

Economie Rurală (Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane”, al Academiei Române, Filiala Iași) și poate fi consultat la adresa <http://toponimie.rdrp.ro/>.

tență a cercetării științifice din domeniul toponimiei, dezvoltarea cadrului interdisciplinar de cercetare pentru proiectele din domeniul toponimiei românești, dezvoltarea cadrului de colaborare din comunitatea de cercetare din această arie și popularizarea rezultatelor cercetării.

În ceea ce privește infrastructura digitală, ea va avea mai multe componente:

a) Componenta de definire a identității digitale a laboratorului. Laboratorul digital este gândit ca un proiect cu desfășurare pe termen lung. În acest sens au fost definite obiectivele prezentate mai sus. Pentru conturarea identității site-ul laboratorului va realiza o integrare și cu unele dintre următoarele rețele de socializare: FaceBook, LinkedIn, ResearchGate, Flickr, Youtube, Pinterest, Flipboard. Pentru a diminua resursele necesare pentru întreținerea conturilor din aceste rețele, vom realiza algoritmi de automatizare pentru circuitul informației (în special algoritmi realizați cu ajutorul aplicației IFTTT).

b) Componenta de cercetare în domeniul toponimiei și în cel al tehnologiilor digitale.

c) Componenta de digitizare și arhivare digitală a datelor toponimice și a datelor conexe, etapă prin care se urmărește evitarea pierderii de informații aflate deocamdată în format non-digital și facilitarea utilizării materialului toponimic de care dispune departamentul de toponimie.

d) Componenta de dezvoltare a cadrului de colaborare în comunitatea academică de profil. După cum am precizat mai sus, acest proiect este rezultatul colaborării dintre mai multe institute ale Academiei Române, Filiala Iași, dar intenționăm să obținem și participarea altor grupuri de cercetători din domenii care au legătură cu toponimia.

e) Componenta de diseminare a rezultatelor cercetării în lumea academică, în mediul de afaceri și în rândul marelui public. Publicarea de informații toponimice în mediul virtual va fi urmată în mod firesc de o creștere a vizibilității activității de cercetare a departamentului de toponimie de la Iași. În plus, prin accesul nelimitat al publicului la informația de pe site-ul LDT sperăm la o mărire a interesului publicului larg față de numele de locuri și valoarea lor de patrimoniu, etimologiile corecte, științifice, formarea și evoluția toponimelor românești, cauzele și efectele modificărilor acestora prin implicarea oficialităților etc.

f) Componenta de integrare pe platforma Rural Development Research Platform (<http://rdrp.ro/prezentare/>) și de afiliere la alte structuri complexe de profil.

O altă etapă, probabil fezabilă în cadrul unui proiect cu finanțare CNCS, ar trebui să conștie în replicarea acestui proiect prin realizarea unei baze de date toponimice digitalizate care să colecteze nume de locuri de pe tot cuprinsul țării. O astfel de bază de date ar constitui un instrument important pus la dispoziția cercetătorilor, dar și publicului larg. Proiecte de studiere a numelor de locuri și de diseminare a rezultatelor obținute cu ajutorul mijloacelor digi-

tale există în mai multe țări, ceea ce indică interesul pe care îl suscită această direcție în cercetarea toponimică.

Bibliografie

- Coppock 1995: Patrick Coppock, *A Conversation on Information* [Interviu cu Umberto Eco] (www.umbertoeco.com/en/eco-interviewed.html, accesat pe 12.01.2018).
- Lynch 2017: Michael Patrick Lynch, *Internetul nostru. Știm mai mult, înțelegem mai puțin*, București, Editura Niculescu.
- Moldovanu 1978: Dragoș Moldovanu, *Chestionar toponimic și entopic general cu un glosar de entopice onomasiologic*, Institutul de Lingvistică, Istorie Literară și Folclor din Iași.
- Statutele Institutului*: Arhivele Naționale din Iași, fondul *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere*, dos. 1/1934.

Digital Technologies in the Toponymic Scientific Research. The Digital Laboratory of Toponymy

The scientific research activity is currently in need of a good relationship with the digital technologies. Some features, which may be prompted by the internal epistemological problems or opportunities emerged from the particularities of the scientific area, provide the possibility favouring the happy encounter of the two, namely, research and technology as opposed to the traditional epistema branded by the fear of losing its authenticity. From a technological view, some functions (which fall under data gathering, practices of archiving, analysis, and prediction) of the relationship with the research object can be transferred to the digital object. At least, in terms of their routine. The research in the toponymy area is no stranger to these facts and even less strange to these opportunities. In the present paper we would like to introduce a digitisation project, namely, *The Digital Laboratory of Toponymy*, commencing from a historical and cultural anecdote where Umberto Eco speaks about this intricate relationship we have with both types of texts, the one originated by the classical book and the one coming from the “Internet”.